

УДК 336.71

**ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ЗАХІДНИХ ПРИКОРДОННИХ ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ
(на прикладі ПАТ «Кредобанк»)**

**Юнко Елена Михайловна, ведучий специалист отдела международных связей
Университет банковского дела (г. Киев, Украина),
Yunko Olena, Senior Specialist of International Relations,
State Higher Educational Institution “Banking University”, elenayunko@gmail.com**

Анотація. Досліджено сучасні тенденції банківського інвестиційного кредитування розвитку економіки західних прикордонних областей України та проаналізовано основні проблеми, які гальмують його розвиток. Наведено результати емпіричного аналізу цього процесу на прикладі ПАТ «Кредобанк».

Ключові слова: банк, банківське інвестиційне кредитування, малий та середній бізнес, суб'єкти господарювання.

Сучасний стан суб'єктів господарювання західних прикордонних областей України характеризується сталою потребою у залученні інвестиційних ресурсів. У структурі фінансування розширеного відтворення на підприємствах і організаціях зазначеного регіону домінують власні кошти підприємств та організацій. Перевагою використання саме цього джерела інвестицій є його дешевизна та доступність. Проте суттєвим недоліком є обмежені обсяги таких інвестиційних ресурсів. Саме тому то у цілому економіка західних прикордонних областей України потребує зовнішнього поштовху до розвитку та додаткового вливання коштів із альтернативних джерел фінансування. На сучасному етапі економічного розвитку України банки є найголовнішими суб'єктами акумулюючі та перерозподілу фінансових ресурсів, тому вони мають стати основними учасниками інвестиційного процесу як в регіонах, та і в країні в цілому.

ПАТ «Кредобанк» — найбільша фінансово-кредитна установа Західного регіону з найвищою часткою польських інвестицій у банківську систему України. Регіональна мережа ПАТ «КРЕДОБАНК» нараховує 111 відділень й охоплює більшість областей України, однак залишається регіональним лідером на території Львівської області та Західної України.

Шляхом безперервного вдосконалення комплексу банківського обслуговування та впровадження нових видів банківських продуктів ПАТ «Кредобанк» обслуговує (станом на 01.01.2017 р.) понад 423 тисяч фізичних осіб та 48 тисяч юридичних осіб та підприємств [1].

Основною складовою активів ПАТ «Кредобанку» є кредити, які забезпечують отримання ним більшої половини усіх доходів. Проведемо структурно-динамічний аналіз кредитних операцій ПАТ «Кредобанку» на основі даних Консолідованої фінансової звітності ПАТ «Кредобанку» за 2009–2015 роки [2].

Рисунок 1 – Динаміка кредитного портфелю ПАТ «Кредобанк» за 2009–2015 роки, тис. грн (на 31.12 кожного року)

Як бачимо з рисунку 1, протягом аналізованого періоду 2009–2015 років відбувалося коливання обсягів кредитного портфелю ПАТ «Кредобанку». Так, спостерігаємо його суттєве скорочення з 2009 по 2011 роки, а саме майже вдвічі або на 2873400 тис. грн. Однак з 2012 по 2015 року потрібно відмітити стабільну тенденцію зростання обсягу наданих кредитів ПАТ «Кредобанк», що є позитивним явищем, адже кредитування – головне джерело отримання прибутку банком. Станом на 31.12.2015 року темп росту кредитного портфелю банку порівняно з минулим роком склав 137,4%, а станом на 31.12.2014 року порівняно з минулим роком темп росту склав 135,5%.

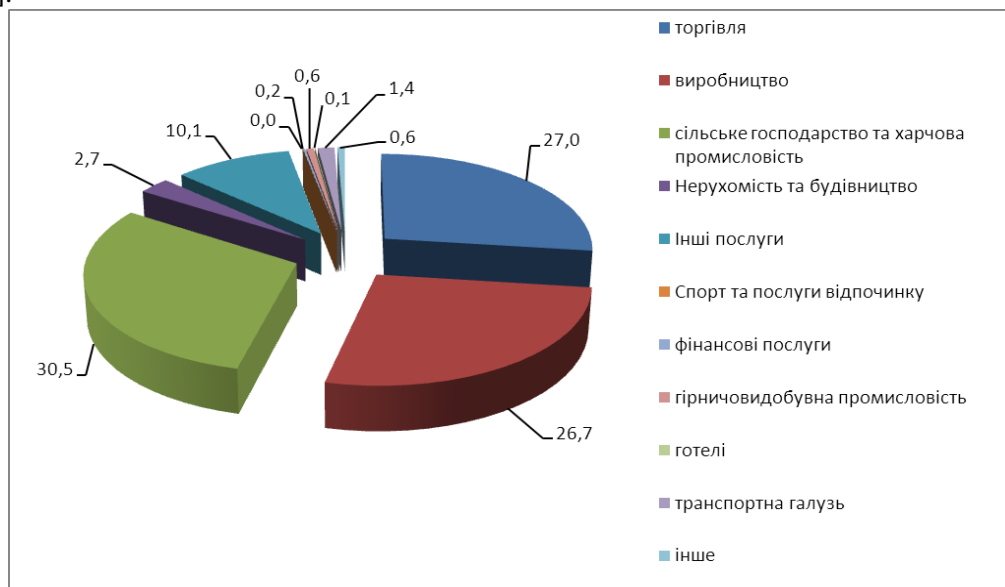
Таблиця – Структура кредитного портфелю ПАТ «Кредобанку» за суб'єктами кредитування з 2009 по 2015 роки (на 31.12 кожного року) [2]

Назва статті	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	сума, тис. грн.						
Кредити надані юридичним особам	3456527	3088059	1373074	1626934	1707200	2308854	3224843
Кредити надані фізичним особам	1441732	1039026	651785	823144	990825	1347727	1800949
	питома вага, %						
Кредити надані юридичним особам	70,6	74,8	67,8	66,4	63,3	63,1	64,2
Кредити надані фізичним особам	29,4	25,2	32,2	33,6	36,7	36,9	35,8

З таблиці видно, що основну частку в структурі кредитного портфелю ПАТ «Кредобанку» у період з 2009 по 2015 роки займали кредити надані юридичним особам (їх частка за результатами 2015 року складала 64,2% до загального обсягу наданих кредитів). Проте, слід зазначити, що їх частка протягом майже всього аналізованого періоду стабільно знижується з 70,6% за результатами 2009 року до 63,1% за результатами 2014

року. Також можна стверджувати про стійку зміну акцентів кредитування юридичних осіб на користь фізичних осіб. Причинами такої динаміки є те, що в Україні спостерігалося погіршення економічної ситуації через внутрішньополітичну кризу, зниження платоспроможності позичальників та неврегульованість законодавства, що стало наслідком високого кредитного ризику, який, у свою чергу, потребує формування більших резервів банків. Водночас зниження питомої ваги кредитів юридичним особам означає скорочення обсягів вкладень у виробництво, що стримує розвиток промислового потенціалу регіону. Частка ж кредитів, наданим фізичним особам відповідно зростала (з 2009 по 2014 роки вона зросла на 7,4 %). Але таке кредитування має споживчу, а не інвестиційну спрямованість. Перевищення динаміки зростання кредитів наданих фізичним особам над динамікою зростання кредитів наданих юридичним особам обумовлено тим фактом, що, кредитування фізичних осіб є менш ризиковим та ресурсозатратним.

Аналіз галузевої структури дає змогу визначити їх галузеву диверсифікацію. За даними рисунку 2 можна відзначити, що найбільший обсяг кредитування ПАТ «Кредобанк» станом на 31.12.2015 року припадає на такі галузі економіки, як діяльність у сфері сільськогосподарства (30,5%), яке має стати пріоритетним у розвитку економіки Західного регіону України, торгівлі (27,0%), що зумовлюється високою оборотністю цих кредитів та виробництва (26,7%), що свідчить про поживлення вітчизняного виробничого сектору [2].

Рисунок 2 – Структура кредитного портфелю ПАТ «Кредобанк» за видами економічної діяльності станом на 31.12.2015 року, %

За 2016 рік кошти юридичних осіб у банку зросли на 46% – до 4,1 мільярда гривень. Більша половина цих коштів належать малим та середнім підприємствам. ПАТ «Кредобанк» розширює кредитування малого та середнього бізнесу. Лише у грудні минулого року банк видав кредитів малим та середнім підприємствам на 226 млн. гривень, а загальний обсяг виданих банком у цьому сегменті кредитів протягом 2016 року сягнув майже 1,5 мільярда гривень. Пріоритетним напрямком є обслуговування та фінансування агробізнесу, кредитні продукти для якого враховують сезонність роботи. Банк також має спеціальні програми для фінансування об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та соціальних підприємств.

Однак дані обсяги кредитування є недостатніми для повноцінного розвитку реального сектору економіки західних прикордонних областей України. ПАТ «Кредобанк» активніше надає кредити на споживчі потреби домогосподарств, ніж на довгострокове фінансування бізнесу, який як ніколи потребує фінансових вливань в нинішній кризовій ситуації.

Існує ряд проблем, які гальмують банківське інвестиційне кредитування реального сектору економіки регіону.

Передусім негативно впливає на процес банківського інвестиційного кредитування сьогодняшня макроекономічна ситуація в країні: слабка конкурентноздатність значної частини вітчизняних підприємств, інфляція, що призводить до відпливу коштів із виробничої сфери у фінансову і торгівельно-посередницьку, втрата амортизацією функції забезпечення простого відтворення; надмірне оподаткування прибутку підприємницьких структур; нерозвиненість законодавчого захисту приватної власності; підвищений ризик для іноземних інвесторів; інвестиційна (ощадна) пасивність населення [3, ст. 26].

Наступною проблемою, яка стримує банківське інвестиційне кредитування є слабка ресурсна база кредитування, що характеризується переважанням короткострокових ресурсів (депозити на вимогу станом на 31.12.2015 р. становлять 67,7% депозитного портфеля юридичних осіб ПАТ «Кредобанк») Нині більшість банків не має у своєму розпорядженні достатньої власної бази для великих і надійних інвестиційних вкладень [2].

Доречно буде сказати і про те, що ПАТ «Кредобанк», як і більшість банків охоче кредитує ті підприємства, діяльність яких закріпилася на ринку більше двох років. Саме з цієї причини новим малим підприємствам складно отримати кредит на відкриття бізнесу або для так званих «start up» проектів.

Серйозний конфлікт інтересів комерційних банків як постачальників кредитних ресурсів і малого бізнесу як потенційного їх споживача виникає на ґрунті високих процентних ставок (19% річних). Такий стан справ, зумовлений недосконалістю існуючої системи резервування коштів комерційних банків, яка є однаковою як для позик наданих підприємствам на інвестиційні потреби розвитку реального сектора економіки, так і для позик наданих фізичним особам на споживчі потреби.

Отримання кредитів суб'єктами малого бізнесу на впровадження інновацій неможливе через законодавчу неврегульованість процедури отримання преференцій комерційними банками від НБУ при наданні таких кредитів.

Варто згадати ще й таку проблему, яка створює бар'єр для кредитного партнерства між банком та сектором малого бізнесу в Україні, як обмеженість спектра і обсягів банківських кредитних послуг. Якщо в розвинутих ринкових країнах налічується до трьохсот видів фінансових послуг, то в Україні – значно менше [4, с. 193].

Сучасні тенденції, які спостерігаються нині в інвестиційній банківській діяльності, вимагають розробки нових інноваційних підходів до її фінансування, що мають відповідати стратегічним цілям та економічним можливостям західного регіону України.

Безумовно, викладені вище думки не охоплюють всієї проблематики, пов'язаної з активізацією банківської інвестиційної діяльності в Україні.

Кожна із зазначених проблем має свої специфічні шляхи вирішення. Саме тому визріває необхідність проведення подальших досліджень у сфері розвитку банківського інвестиційного кредитування регіону.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт ПАТ «Кредобанк». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kredobank.com.ua/about.html>.
2. Група КРЕДОБАНК. Консолідована фінансова звітність за Міжнародними стандартами фінансової звітності та звіт незалежних аудиторів за 2010–2015 роки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kredobank.com.ua/about/annual_reports.html#.WNjoKdKLSUK.
3. Пшик Б. І. Актуальні проблеми розвитку банківської інвестиційної діяльності в Україні [Текст] / Б.І. Пшик, О.О. Печенко // Збірник наукових праць Університету банківської справи Університету НБУ. Харківський інст. банк. справи. – 2014 – № 1(16). – С. 24–32.
4. Юнко О.М. Проблеми і перспективи кредитування малого і середнього бізнесу в Україні [Текст] / О.М. Юнко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2014. – № 2 (20). – С. 191–194.